MONITOR

Na R. P. 1771.

Nro. LXXII.

d. 7. Września

Hoc tibi de Getico littore mittit opus
Ovid: de Ponto libr. I. Eleg: I.

Mości Panie MONITOR,

NA fundamencie tego oświadczenia, ktore w dawnieyszych Pismach W. M. Pana czytałem, ośmielam się y ia posłać na ręce Iego, niżey wyrażone wiersze z okoliczności An-

niwersarza Elekcyi Nayiaśnieyszego Pana Naszego Miłościwego ułożone. Zażywam w tym Łaski W. M. Pana abyś one, ieżeli osądzisz, bydź warte oka Pańskiego, raczył złożyć u nog Tronu Jego. Nie iestem wtym stopniu dostoieństwa abym mogł się zbliżyć do Maiestatu, sama nawet odległość mieysca w ktorey zostaię, tey pożądaney sposobności zdarzyć mi nie może. Zyczyć zaś dobrze Monarsze swemu, nie tylko się godzi, lecz y szczegulnieyszym każdego poddanego iest obowiązkiem. W ktorym ia pragnę dozgonnie zostawać u W. M. Pana bydź na zawsze.

Nayniższym sługą.

Zyczliwski

SArmacki niegdyś dziś Polski Narodzie!
Tryumfuy, śpieway te pienie,
A Niebom winnych w swey każdey przygodzie
Niech nieustaie dzięk brzmienie.
Ia ktory pierwszy w pośrzod kotłow, trąby,
Smiem budzić Muzę uśpioną,
Łoskotem armat granatow y bomby
Apolla lutnią zgłuszoną
Wyrywam prawie iak gwałtem z pożaru
Abym w nią brząknął choć trochy,
Umysł moy, wielbić Niebiosa z ich daru
Gradywa przerwać Epochy.
Uznaią nawet y postronne Kraie
Szacunek w KROLA Osobie
Ten Go iak szczere złoto gdy wydaie

Ktoſż iuż niewidzi w tey probie?
Rozum w Nim więcey nad ſam Tytuł Krola
O! iakże wſzędzie iaśnieie
Luſtr ten ſprawiła wzdy Wſzechmocna wola
Pokładay te w Niey nadzieie.
Oycem Narodu przeyzrzany z wyrokow
Lubo Oyczyzny był Synem
Slad to nieſtarty tyſiącami krokow
Ktory uczynił dzieł gminem.
Ieſzcze nie wſtąpił na Tron à iuż przecie
Niby Krolował, bo wſzędzie
Iego przymioty, rozum ſłynął w świecie,
Ey nie oſmyż to cud będzie?
Czyliż nie widzi Europa cała
Honoru, ktory ma z Berła,
Zyie iak wyżſza Mądrość mieć Go chciała
Y ieſt w Koronie iak perła.

Izaliż

Izaliż z Jego uſt płynące ſłowa
Euryppem nie ſą lub rzeki ?
Izaliż drożſza Cyneaſza mowa
Albo Solona w te wieki ?
Korona ktorąś uwieńczył Mu ſkronie
Nie ieſt że Laurem cnot zbioru ?
Albo ta władza, ktorą ma na Tronie
Y w Kraiu, nie ieſt do wzoru ?
Długo takiego Naſz Kray czekał Pana
Łaſkawe Niebios te Dzieła
Uproſi Swięty by ta łaſka znana
Zywiey ſwoy ſkutek w nas wzieła.
Ey wykrzykniymyż VIVAT niechay żyie
Y w tym ia ſkładam pod Tron kark y ſzyie.

II.

II.

Et discere id quod nescias, sapientia est.
Ex Comicis Græc:

Mości Panie MONITOR

Wiem że ukontentuie W M. Pana ta moia odezwa, kiedy w niey mam honor donieść nie z chluby ale dla Jego ukontentowania, że czasu darmo nie tracę, trawiąc go na czytaniu y uczeniu się Geografij. Naypierwsza ciekawość moia była wiedzieć, ktorego czasu y przez kogo pokazała się na świat ta nauka, y wyczytałem, że według świadectwa dawnych Autorow naydawnieysza była Mappa, ktorą dla okazania Poddanym rozległości podbitych od siebie kraiow kazał wywiesić Sesostris Krol y pierwszy woiownik Egipski, powrociwszy z wyprawy Azyatyckiey. To się stało według *Frereta* 1554. Roku przed Chrystusem Panem. Druga ktorą Moyżesz y Jozue ułożyli

ułożyli przed podziałem na pokolenia ziemie obiecaney. Swiadczy *Jozef*. Potym znowu nauczyłem ſię daley, że Gręcy Azyatyccy oświeceni od Chaldeyſkich Aſtronomow y Egipſkich Geometrow, rożnie figurowali ziemię. Y tak, naypierwſzy Thales z Miletu wykſztałtował *Globus* y na Tablicy miedzianey odryſował ziemię y morze; à według wielu Autorow uczeń iego Anaximander żyiący około Roku 547. przed Chryſtuſem, pierwſzy ziemię na kuli wyraźił. Hekateuſz, Demokryt y inni pracowali nad wydoſkonaleniem Mapp, y onych używanie wprowadzili do Grecyi. Scyllax z karyandy około Roku 522. przed Chryſtuſem napiſał kſięgę o Geografii y ſpoſob obiechania ziemię lądem. Pytheas Geograff Marſylſki żyiący za Alexandra, po obiechaniu wſzyſtkich brzegow morſkich od Cadix aż do uyścia rzeki Tanais, poznawſzy że im daley ku połnocy poſtępo-

wał

wał, tym dłużſze dni około letniego przeſilenia dnia z nocą (*a*) wymyślił y wymierzył *Climata* za Domicyana Ceſarza Rzymſkiego, według *Swetoniuſza*, Rzymianin zacny Metius Pompoſianus wymalowaną na pargaminie całą ziemię pokazał Ludowi Rzymſkiemu.

Tego nauczywſzy ſię byłem ciekawy dowiedzieć ſię, kiedy y przez kogo do naſzego kraiu ieſt wprowadzona, y gdy dogodzić ciekawości moiey nie mogłem, oſądziłem za rzecz potrzebną udać ſię z nią do W. M. P. iako wielu prawie wſpoł-obywatelow celuiącego rozumem y wiadomością rzeczy.

Spodziewam ſię że daleko większe wzbudzę w nim ukontentowanie, kiedy mam honor o nauczenie mię tey potrzebney wiadomości upraſzać y bydź

W. Mość Pana

Datt. z Koſmopola. ſługą *Geografińſki.*

(a) *Solſtitium æſtivum.*